

STAVOVI RODITELJA O VAŽNOSTI GLAZBENO POTICAJNE SREDINE ZA CJELOVITI RAZVOJ DJECE JASLIČKE DOBI

Snježana Dobrota¹, Paula Škoko², Žana Kalenić³

Primljen: 24. 3. 2024.
Prihvaćen: 21. 6. 2024.

Glazbene aktivnosti imaju izuzetno važnu ulogu u cjelovitom razvoju djece. Cilj ovoga istraživanja je ispitati stavove roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi s obzirom na spol, stručnu spremu, dodatnu glazbenu poduku, poznavanje notnog pisma i dječje pohađanje programa glazbenog vrtića. Ispitivanje je provedeno putem ankete na uzorku od 193 sudionika, roditelja djece jasličke dobi iz Splitsko-dalmatinske županije. Za potrebe istraživanja konstruiran je upitnik koji se sastoji od dva dijela: Upitnik općih podataka i Stavovi roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi. Rezultatima istraživanja potvrđeno je kako spol i stručna sprema nisu značajni prediktori roditeljskih stavova prema važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi. Dodatna glazbena poduka roditelja i poznavanje notnog pisma značajni su prediktori dijela stavova koji se odnose na provođenje glazbenih aktivnosti u kući i stavove prema glazbi generalno. Rezultatima istraživanja potvrđeno je da roditelji čija djeca pohađaju program glazbenog vrtića, u odnosu na roditelje čija djeca nisu uključena u takve aktivnosti, imaju pozitivnije stavove prema važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi. Dobiveni rezultati ukazuju na važnost kvalitetne organizacije programa glazbenih vrtića i veću uključenost djece u takve programe.

Ključne riječi: glazbene aktivnosti; glazbeni vrtić; rani i predškolski odgoj i obrazovanje; stavovi

¹ Snježana Dobrota, Filozofski fakultet, Sveučilište u Splitu, Poljička cesta 35, 21000 Split, Hrvatska; dobrota@ffst.hr; <https://orcid.org/0000-0001-7130-0199>

² Paula Škoko, DV Lavanda, Vukovarska 45, 21000 Split, Hrvatska; pskoko@ffst.hr

³ Žana Kalenić, DV Adriana, Kliška 4, 21000 Split, Hrvatska; zkalenic@ffst.hr

Uvod

Prve tri godine života ključne su za sve aspekte dječjeg razvoja, a u tom procesu značajna uloga pripada interakcijama djeteta i roditelja, odnosno skrbnika. Roditeljstvo predstavlja važan mehanizam za prijenos kulturnih vrijednosti između različitih generacija (Keller, 2007). Roditelji pomažu djetetu u uspostavljanju društvenih odnosa, usvajanju znanja i vještina te vrijednosti i uvjerenja koja mu pomažu da postane dijelom društva i kulture (DeLoache i Gottlieb, 2000). Djeca su od rođenja uronjena u konvencije svoje kulture i to sudjelovanjem u kulturnim praksama koje se odvijaju svakodnevno.

Zanimljiva su istraživanja odnosa društvene klase i roditeljskih stilova. Unatoč činjenici da društvena stratifikacija nije statičan, fiksni pojam, već se definira na različite načine u različitim kontekstima (Baneryee i Duflo, 2007), postoje određeni trendovi roditeljstva karakteristični za zapadna društva. Roditelji koji pripadaju urbanoj srednjoj klasi obično imaju više razine obrazovanja, žive u manjim obiteljima i imaju stabilne i dobro plaćene poslove (Baneryee i Duflo, 2007). Za razliku od njih, pripadnici urbane radničke klase žive u brojnijim obiteljima, s manjom ekonomskom sigurnošću (Baneryee i Duflo, 2007). Što se tiče njihovih roditeljskih stilova, za pripadnike urbane radničke klase karakteristično je priklanjanje vanjskim autoritetima, dok pripadnici urbane srednje klase više kod svoje djece podržavaju neovisnost, slobodu i autonomiju (Lareau, 2002) te ih uključuju u različite aktivnosti koje potiču učenje korisnih životnih vještina i razvoj individualnih sposobnosti, pa tako njihova djeca češće participiraju u različitim glazbenim aktivnostima.

U glazbeno-pedagoškoj literaturi javlja se pojam glazbenog roditeljstva (engl. *musical parenting*) (Ilari, 2005), a odnosi se na glazbene vrijednosti, uvjerenja i ponašanja koja roditelji prenose na svoju djecu. Istraživanja glazbenog roditeljstva podijeljena su u različite cjeline, poput interakcija roditelja i djece (Addessi, 2009), roditeljskih vjerovanja i vrijednosti koja se odnose na glazbu i učenje glazbe u svakodnevnom životu djeteta (Ilari, 2005) te roditeljske uloge u instrumentalnoj glazbenoj poduci (McPherson, 2009). Rezultati navedenih istraživanja uglavnom potvrđuju kako je glazbeno roditeljstvo djece dojenačke i jasličke dobi podložno brojnim varijacijama i ovisno o različitim faktorima, poput dobi djeteta, spola djeteta i roditelja, obiteljskog okruženja,

kulture, religije, životnog stila, roditeljskih glazbenih iskustava i njihovog socio-ekonomskog statusa (Custodero, 2006; Ilari, 2009).

Glazbene aktivnosti koje se provode s djecom rane i predškolske dobi povoljno utječu na dječji cjeloviti razvoj koji, pored razvoja glazbenih sposobnosti, uključuje razvoj socijalnih, emocionalnih, kognitivnih i psihomotoričkih vještina. Što se tiče glazbenog razvoja djece, potrebno ih je i prije rođenja okružiti glazbenim interakcijama, iskustvima i mogućnostima (Gordon, 2003). Na važnost glazbeno poticajne sredine ukazuje velik broj autora (Berger i Cooper, 2003; Gordon, 2013). Gordon navodi sljedeće:

»Najvažnije doba za učenje je razdoblje od rođenja (čak i ranije) do 18 mjeseci. To je kritični period tijekom kojega dojenčad uči istraživanjem i nestrukturiranim vođenjem od strane roditelja i skrbnika. Nakon njega slijedi razdoblje od 18 mjeseci do 3 godine, tijekom kojega su djeca jaslične dobi i dalje vođena od strane roditelja i skrbnika.« (Gordon, 2013, 1)

Stoga je izuzetno važno voditi računa o kvaliteti glazbeno poticajne sredine u kućnom okruženju, u kojemu dijete provodi najveći dio vremena, posebno stoga što budući glazbeni razvoj djeteta jednim dijelom ovisi o kvaliteti prvih glazbenih iskustava. Wills navodi kako su karakteristike glazbeno poticajne sredine sljedeće:

»Učestalost glazbenih interakcija između djeteta i roditelja, vrste glazbenih aktivnosti koje se odvijaju u kući (poput pjevanja, pokreta, slušanja glazbe ili sviranja), glazbenih materijala koji se prezentiraju djetetu te učestalost pohađanja glazbenih događanja s članovima obitelji.« (Wills, 2011, 20)

Brojni istraživači fokusirali su se na važnost glazbenih iskustava za dojenčad i djecu jasličke dobi (Ilari, 2005; Young, 2016). Custodero (2005) smatra da je dojenče prirodno predisponirano za glazbene aktivnosti te da pokazuje glazbene preferencije koje su uglavnom oblikovane pod utjecajem roditeljskih glazbenih interesa. U učenju dojenčadi ključna uloga pripada pozitivnim interakcijama dojenčeta s roditeljima ili skrbnicima i njihovim kulturama, tako da roditelji i skrbnici imaju najvažniju ulogu u poticanju takvih interakcija.

Velik broj istraživanja proučavao je važnost bavljenja glazbenim aktivnostima djece rane i predškolske dobi unutar formalnih konteksta, poput vrtića (Degé i Schwarzer, 2011; François *et al.*, 2011). Međutim, za glazbeni razvoj djeteta izuzetno su važne informalne glazbene interakcije, poput pjevanja, plesanja, sviranja ili slušanja glazbe, koje se

odvijaju u kućnom okruženju. Brojni istraživači proučavali su glazbene aktivnosti dojenčadi i djece jasličke dobi u kući (Addessi, 2009; Custodero *et al.*, 2003; De Vries, 2009) i roditeljsku uključenost u takve aktivnosti (Berger i Cooper, 2003)

Pjevanje je temeljna glazbena aktivnost roditelja u interakciji s dojenčadi i djecom jasličke dobi (Custodero *et al.*, 2003). Ilari (2005) je ispitala glazbene interakcije kanadskih majki i dojenčadi u dobi od 7 do 9 mjeseci, a rezultati potvrđuju da, unatoč promjenama životnih stilova i modernizacije, majke i dalje koriste glazbu u komuniciranju sa svojom djecom, a pjevanje predstavlja temeljnu glazbenu aktivnost u takvoj interakciji. Geoghegan i Michelmore (1996) proveli su istraživanje na uzorku australske djece u dobi od 4 do 5 godina i uočili da djeca koja su sudjelovala jednom tjedno u glazbenom programu, u odnosu na djecu koja nisu pohađala takav program, postižu bolje rezultate na testu matematičkih sposobnosti. Rezultatima ovoga istraživanja potvrđeno je i to da je glazbeno poticajna obiteljska sredina značajan prediktor postignuća na testu matematičkih sposobnosti.

S obzirom na to da u Hrvatskoj postoji relativno mali broj istraživanja koja se bave stavovima roditelja o važnosti glazbenih aktivnosti za razvoj djeteta, u ovom će se radu ispitati stavovi roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi.

Cilj, problem i hipoteze istraživanja

Cilj ovoga istraživanja je ispitati stavove roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi. U skladu s navedenim ciljem, postavljeni su sljedeći problemi istraživanja:

1. Ispitati razlikuju li se stavovi roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi s obzirom na spol i stručnu spremu.
2. Ispitati razlikuju li se stavovi roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi s obzirom na dodatnu glazbenu poduku i poznavanje notnog pisma.
3. Ispitati razlikuju li se stavovi roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi s obzirom na to pohađa li dijete glazbeni vrtić ili ne.

Na temelju postavljenih problema istraživanja formulirane su sljedeće hipoteze:

- H1 Žene, u odnosu na muškarce, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.
- H2 Roditelji s višim razinama obrazovanja, u odnosu na roditelje s nižim razinama obrazovanja, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.
- H3 Roditelji koji imaju dodatnu glazbenu poduku, u odnosu na roditelje bez dodatne glazbene poduke, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.
- H4 Roditelji koji poznaju notno pismo, u odnosu na roditelje koji ne poznaju notno pismo, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.
- H5 Roditelji čija djeca pohađaju program glazbenog vrtića, u odnosu na roditelje čija djeca ne pohađaju takav program, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.

Metoda

Sudionici

Ispitivanje je provedeno putem ankete na uzorku od 193 sudionika, roditelja predškolske djece jasličke dobi iz Splitsko-dalmatinske županije (Tablica 1). Prosječna dob sudionika bila je 33,95 godina ($SD = 5,09$, raspon 24 do 46 godina). Od ukupnog broja sudionika, njih 20,2 % pohađalo je glazbenu školu ili dodatnu glazbenu poduku, 37,3 % sudionika je pjevalo ili još uvijek pjeva u zboru ili klapi, njih 8,3 % sviralo ili još uvijek svira neki instrument, a čak 47,2 % roditelja poznaje notno pismo. Više od polovine sudionika (52,9 %) odlazi na koncerte umjetničke glazbe, opere i balete, a još veći postotak roditelja (66,8 %) vodi djecu na glazbene priredbe (nastupe dječjih zborova, dječje mjuzikle, kazališne predstave). Slušanje glazbe važna je aktivnost slobodnog

vremena sudionika u ovom istraživanju, pa tako 41,5 % sudionika sluša glazbu 1 do 2 sata dnevno, njih 37,8 % sluša je više sati dnevno, a 13,7 % sluša glazbu cijeli dan. I, konačno samo 6 % roditelja ne voli klasičnu glazbu, njih 43,5 % voli samo neku klasičnu glazbu, dok 50,5 % sudionika voli ovaj glazbeni stil. Više od polovine djece roditelja iz istraživanja uključeno je u glazbeni program (55,4 %).

Tablica 1. Struktura uzorka

Spol	N	Stručna sprema	N
M	43	SSS	27
		VŠS	31
		VSS	107
Ž	150	mr.sc.	23
		dr.sc.	5
UKUPNO		193	

Instrument i postupak ispitivanja

Za potrebe istraživanja konstruiran je upitnik koji se sastoji od dva dijela. U prvom dijelu, *Upitniku općih podataka*, prikupljeni su socio-demografski podatci o sudionicima (grad u kojemu se nalazi vrtić koji djeca pohađaju, spol, godine života, stručna sprema, dodatna glazbena poduka, bavljenje glazbom u slobodno vrijeme, poznavanje notnog pisma, posjećivanje kazališnih predstava i koncerata klasične glazbe, dnevno slušanje glazbe, preferencije klasične glazbe, dječje pohađanje glazbenog vrtića, odlasci djece na glazbene priredbe (nastupe dječjih zborova, dječje mjuzikle, kazališne predstave).

Drugi dio, *Stavovi roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi* sadrži šesnaest tvrdnji koje ispituju sljedeće sastavnice navedenih stavova: procjena važnosti provođenja glazbenih aktivnosti za cjeloviti razvoj djeteta, dječje glazbene aktivnosti u kućnom okruženju i generalni stavovi roditelja prema glazbi. Uz svaku tvrdnju priložena je skala procjene od 1 do 5 (1 = uopće se ne slažem; 5 = u potpunosti se slažem). Provjerom faktorske strukture ska-

le primjenom eksploratorne faktorske analize (EFA) metodom glavnih komponenata uz varimaks normaliziranu rotaciju, potvrđena je dvofaktorska struktura skale. Prvi faktor uključuje sedam čestica koje se odnose na roditeljske stavove o važnosti glazbenih aktivnosti za cjeloviti razvoj djeteta, dok se na drugom faktoru grupiralo devet čestica koje se odnose na glazbene aktivnosti djeteta u kućnom okruženju i generalne stavove roditelja o glazbi. Navedeni faktori objašnjavaju 50,26 % varijance. Psihometrijske značajke skale prikazane su u Tablici 2.

Tablica 2. Psihometrijske značajke skale *Stavovi roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi*

Tvrdnja		
	F1 Stavovi roditelja o važnosti glazbenih aktivnosti	F2 Glazbene aktivnosti u kućnom okruženju i generalni stavovi roditelja prema glazbi
1.	Smatram da glazba predstavlja sastavni dio cjelovitog i uravnoteženog odgoja i obrazovanja djeteta.	Moje dijete je bilo izloženo glazbi i prije rođenja.
2.	Smatram da glazba utječe na dječje raspoloženje i njegovo emocionalno stanje.	Potičem dijete na stvaranje zvukova i interakciju s glazbenim instrumentima.
3.	Smatram da glazba ima pozitivan utjecaj na dječji kognitivni razvoj.	Pjevam svom djetetu, odnosno sa svojim djetetom, barem jedan put dnevno.
4.	Smatram da glazba ima pozitivan utjecaj na razvoj dječjih komunikacijskih sposobnosti.	Moje dijete je kod kuće izloženo širokom rasponu glazbenih stilova (pop, rap, dance, klasična glazba itd.).
5.	Smatram da glazba ima pozitivan utjecaj na dječji socijalni razvoj.	Potičem dijete da se kreće uz glazbu.

6.	Smatram da glazba ima pozitivan utjecaj na dječji senzorni i psiho-motorički razvoj.	Voljela/volio bih da sam kao dijete imala/imao mogućnosti sudjelovati na glazbenom programu u vrtiću ili izvan njega.
7.	Smatram da su glazbene aktivnosti izuzetno značajne za razvoj glazbenih sposobnosti djece i njihov estetski odgoj.	Potječem iz glazbeno poticajne sredine (imam glazbenike u obitelji i sl.).
8.		Smatram izuzetno značajnim da u vrtiću djeca imaju mogućnost pohađanja glazbenog programa
9.		Smatram da je važno da moje dijete nauči svirati glazbeni instrument
Cronbach α	0,87	0,77
M (sd)	45,73 (4,61)	52,14 (7,19)
raspon	24-49	26-63
prosječna r među česticama	0,54	0,33
asimetričnost	-1,77	-0,60
spljoštenost	3,52	0,15

Rezultati

HI Žene, u odnosu na muškarce, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.

Kako bi se provjerilo postoji li razlika u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na spol, izračunata su dva Mann-Whitney U-testa, za svaki od dva faktora roditeljskih stavova posebno (Tablica 3). Rezultati potvrđuju kako nema razlike ni u jednom faktoru stavova o važnosti glazbeno

poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na spol roditelja, čime je odbačena postavljena hipoteza.

Tablica 3. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na spol roditelja

Spol		C	U	z	p		C	U	z	p
M	F1	6,54	2736,5	-1,51	0,13	F2	5,79	1483	-0,87	0,39
Ž		6,87					5,91			

$p \leq 0,05^*$

$p \leq 0,01^{**}$

H2 Roditelji s višim razinama obrazovanja, u odnosu na roditelje s nižim razinama obrazovanja, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.

Kako bi se testirala postavljena hipoteza, izračunata su dva Kruskal-Wallis testa, za svaki od dva faktora stavova roditelja (Tablica 4). Rezultati potvrđuju kako nema razlike ni u jednom od stavova roditelja o važnosti glazbeno poticajne sredine s obzirom na stručnu spremu. Time je odbačena postavljena hipoteza.

Tablica 4. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na stručnu spremu roditelja

Stručna sprema		C	H (4, N=193)	p		C	H (4, N=193)	p
SSS	F1	6,58	5,15	0,27	F2	5,65	1,22	0,87
VŠS		7,00				6,01		
VSS		6,88				5,86		
mr.sc.		6,82				6,22		
dr.sc.		7,00				5,81		

$p \leq 0,05^*$

$p \leq 0,01^{**}$

H3 Roditelji koji imaju dodatnu glazbenu poduku, u odnosu na roditelje bez dodatne glazbene poduke, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.

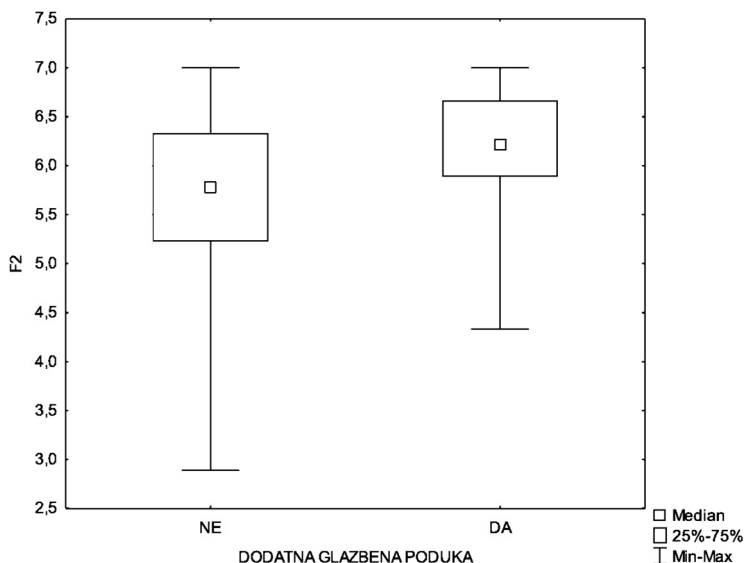
Kako bi se ispitalo je li dodatna glazbena poduka prediktor pozitivnih stavova o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi, izračunata su dva Mann-Whitney U-testa (Tablica 5). Što se tiče prvog faktora, nisu uočene razlike u stavovima s obzirom na dodatnu glazbenu poduku. Međutim, kod drugog faktora stavova, koji se odnosi na glazbene aktivnosti djeteta u kućnom okruženju i generalne stavove roditelja o glazbi, uočeno je da roditelji koji su pohađali dodatnu glazbenu poduku više uključuju djecu u glazbene aktivnosti u kući i imaju pozitivnije generalne stavove prema glazbi (Slika 1). Time je djelomično potvrđena postavljena hipoteza.

Tablica 5. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na dodatnu glazbenu poduku roditelja

Dodatna glazbena poduka	F1	C	U	z	p	F2	C	U	z	p
		Ne	6,85	2725	-0,89		0,37	5,71	1970	-3,31
Da	6,98	6,23								

$p \leq 0,05^*$

$p \leq 0,01^{**}$

Slika 1. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na dodatnu glazbenu poduku roditelja (F2)

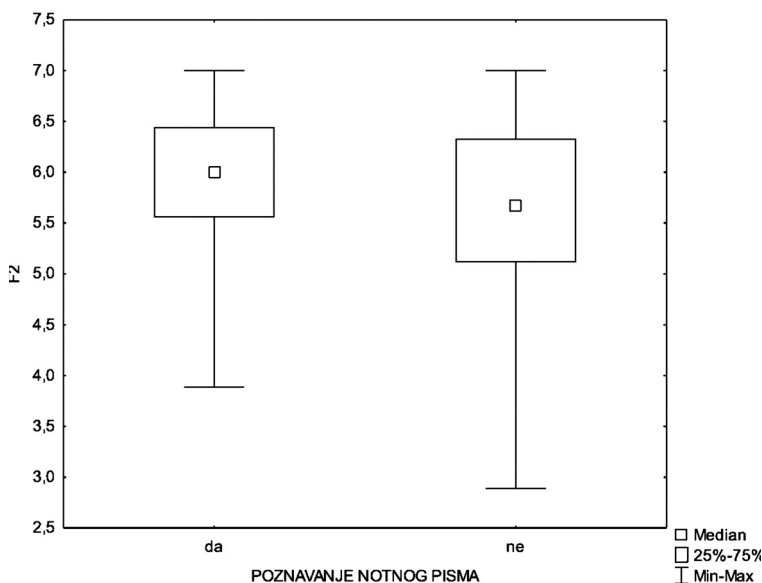
H4 Roditelji koji poznaju notno pismo, u odnosu na roditelje koji ne poznaju notno pismo, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.

Kako bi se provjerilo je li poznavanje notnog pisma značajan prediktor pozitivnih stavova o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi, ponovno su izračunata dva Mann-Whitney U-testa (Tablica 6). U slučaju prvog faktora stavova nisu uočene značajne razlike između roditelja koji poznaju notno pismo i onih koji ga ne poznaju. Međutim, i ovdje je uočena razlika u slučaju segmenta stavova koji se odnosi na provođenje glazbenih aktivnosti u kući i generalne stavove o glazbi i to na način da pozitivnije stavove imaju roditelji koji poznaju notno pismo (Slika 2). Time je djelomično potvrđena postavljena hipoteza.

Tablica 6. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na roditeljsko poznavanje notnog pisma

Poznavanje notnog pisma	F1	C	U	z	p	F2	C	U	z	p
		Ne	6,84	4638,50	-0,01		0,99	5,65	3626	2,62
Da	6,81	5,98								

$p \leq 0,05^*$, $p \leq 0,01^{**}$

Slika 2. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na roditeljsko poznavanje notnog pisma (F2)

H5 Roditelji čija djeca pohađaju program glazbenog vrtića, u odnosu na roditelje čija djeca ne pohađaju takav program, imaju pozitivnije stavove o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi.

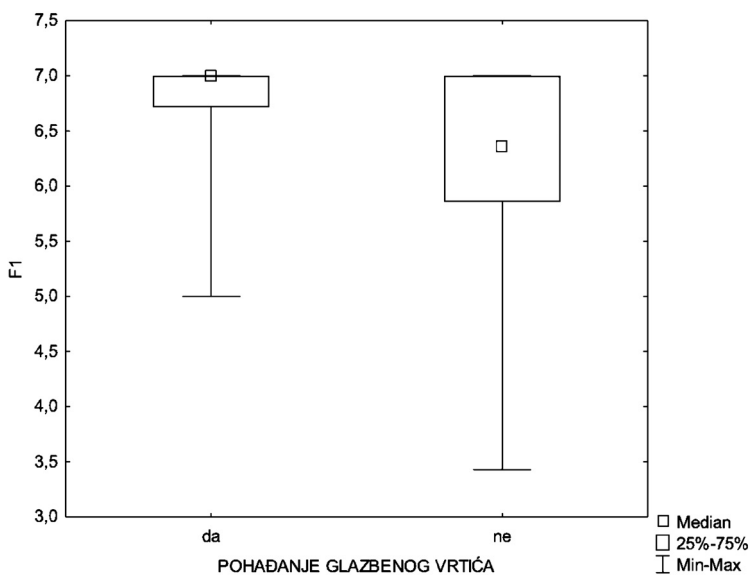
Kako bi se ispitao je li pohađanje glazbenog vrtića značajan prediktor stavova o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj

djeteta jasličke dobi, ponovno su izračunata dva Mann-Whitney U-testa (Tablica 7). Pohađanje glazbenog vrtića pokazalo se značajnim prediktorom oba faktora stavova o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi (Slika 3, Slika 4), čime je potvrđena postavljena hipoteza.

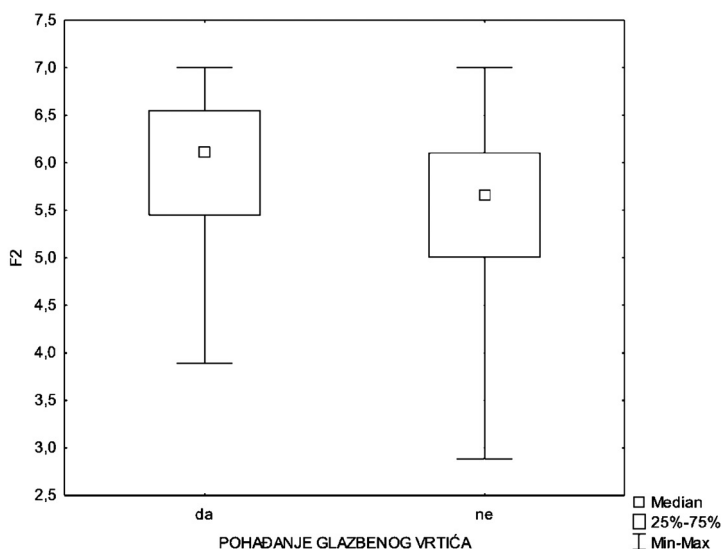
Tablica 7. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na dječje pohađanje glazbenog vrtića

Pohađanje glazbenog vrtića	F1	C	U	z	p	F2	C	U	z	p
Ne		6,32	2801,50	4,66	0,00**		5,66	6895,5	3,75	0,00**
Da		7					6,15			

$p \leq 0,05^*$, $p \leq 0,01^{**}$

Slika 3. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na dječje pohađanje glazbenog vrtića (F1)

Slika 4. Razlike u stavovima o važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi s obzirom na dječje pohađanje glazbenog vrtića (F2)

Rasprava

Rezultatima ovog istraživanja potvrđeno je kako glazba ima značajno mjesto u životu sudionika generalno. Slušanje glazbe važna je aktivnost slobodnog vremena sudionika ovoga istraživanja, pa tako 41,5 % sudionika sluša glazbu 1 do 2 sata dnevno, njih 37,8 % sluša je više sati dnevno, a 13,7 % sluša glazbu cijeli dan. Dobiveni rezultati u skladu su s rezultatima koji potvrđuju značajnu ulogu glazbe u životu ljudi različitih dobnih skupina (Särkämö, 2018).

Nadalje, rezultatima istraživanja potvrđeno je kako spol i stručna sprema roditelja ne predstavljaju značajne prediktore stavova prema važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djeteta jasličke dobi. Iako smo pretpostavili da će majke, u odnosu na očeve, imati pozitivnije stavove prema važnosti glazbeno poticajne sredine za cjeloviti razvoj djece jasličke dobi, to se nije potvrdilo. Dobiveni rezultati nisu u skladu

s rezultatima istraživanja Custodero i suradnika (2003) koji su proveli istraživanje na uzorku roditelja djece u dobi od 0 do 3 godine o učestalosti njihovog glazbenog angažmana s djecom te su istražili razlike u takvom angažmanu s obzirom na sociodemografske osobine i karakteristike roditelja, poput emocionalnog stresa, frustracije i odgovornosti. U navedenom istraživanju čak 60 % roditelja pjeva i svira s djecom svaki dan, dok njih 32 % to radi jedan put tjedno. Majke, u odnosu na očeve, češće provode takve aktivnosti s djecom. Pjevanje i sviranje češće se provode s dojenčadi (0–23 mjeseca), nego s djecom jasličke dobi (24–36 mjeseci), zatim s prvorodenom djecom u odnosu na djecu koja su kasnije rođena, a više ih provode roditelji koji imaju više razine obrazovanja. Emocionalni stres negativno je povezan s bavljenjem s glazbenim aktivnostima.

Rezultatima našeg istraživanja potvrđene su razlike između roditelja s glazbenom podukom i onih bez glazbene poduke na način da roditelji s glazbenom podukom više uključuju djecu u glazbene aktivnosti u kući i imaju pozitivnije stavove prema glazbi generalno. Poznavanje notnog pisma također je značajan prediktor dijela stavova koji se odnosi na provođenje glazbenih aktivnosti u kući i stavova prema glazbi generalno. Takvi su rezultati u skladu s rezultatima Wills (2011), koja je provela istraživanje na uzorku roditelja djece u dobi od 3 do 5 godina koja su bila uključena u glazbenu poduku i istražila utjecaj različitih faktora, poput demografskih osobina, roditeljskog glazbenog iskustva i rane glazbene poduke na dječje glazbene interakcije. Rezultati potvrđuju kako roditelji osiguravaju djeci poticajnu glazbenu sredinu, pružajući im različite glazbene resurse i osiguravajući djeci česte i bogate glazbene interakcije.

S druge strane, De Vries (2009) je istražio ulogu roditelja u stvaranju glazbeno poticajne sredine za djecu mlađu od 5 godina, analizirajući glazbeno obrazovanje roditelja, dječju uključenost u glazbene programe, vrstu glazbe kojoj su djeca izložena u kući i učestalost provođenja glazbenih aktivnosti u kući. Rezultati potvrđuju kako roditelji smatraju da nemaju dovoljno vremena za redovito provođenje glazbenih aktivnosti u kući te da vrtići osiguravaju kvalitetna i potpuna glazbena iskustva za djecu. Budući da roditelji nemaju dovoljno znanja o glazbi, oni se uglavnom oslanjaju na komercijalno dostupne izvore, poput različitih nosača zvuka.

I, konačno, rezultatima našeg istraživanja potvrđeno je da roditelji čija djeca pohađaju program glazbenog vrtića, u odnosu na roditelje čija

djeca nisu uključena u takve aktivnosti, imaju pozitivnije stavove prema važnosti glazbeno poticajne sredine. Takvi su rezultati kompatibilni s rezultatima Gerry i sur. (2012), koji navode važnost zajedničke uključenosti djece od 12 mjeseci i roditelja u glazbene i ostale umjetničke programe, za cjeloviti razvoj djece, posebno za razvoj komunikacijskih vještina i regulaciju stresa. Pohađanje umjetničkih programa pokazalo se korisnim u postizanju spremnosti za pohađanje škole, razvoj vokabulara, pismenosti, kognitivnih sposobnosti te sposobnosti regulacije emocija (Brown i Sax, 2013).

Zaključak

Na temelju rezultata ovoga istraživanja moguće je zaključiti kako roditelji generalno uviđaju važnost bavljenja glazbom za cjeloviti razvoj svoje djece. To je posebno značajno jer su prve tri godine života ključne za sve aspekte dječjeg razvoja, pa tako i za glazbeni razvoj, a od kvalitete ranih glazbenih iskustava dijelom ovisi i daljnji glazbeni razvoj djece.

Kvalitetne glazbene aktivnosti mogu se provoditi u formalnim kontekstima, odnosno u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i različitim programima glazbenog vrtića, ali i u obitelji, tijekom glazbenih interakcija roditelja i djece. Stjecanjem kvalitetnih glazbenih iskustava od jasličke dobi djeca će razvijati otvorenost i fleksibilnost prema različitim glazbenim podražajima i na taj način nadograđivati svoj glazbeni ukus.

Praktične implikacije provedenoga istraživanja odnose se na potrebu osmišljavanja i provođenja kvalitetnih programa glazbenog vrtića, na što veću uključenost djece u takve programe, ali i cjeloživotno usavršavanje odgajatelja u području glazbe kako bi bili spremni što kvalitetnije i cjelovitije uvoditi djecu u svijet glazbe. Još jedna implikacija ovoga istraživanja povezana je s potrebom osvještavanja roditelja o važnosti provođenja glazbenih aktivnosti u kući, bez obzira radi li se o pjevanju, sviranju, pokretanju uz glazbu i slušanju glazbe.

Jedno od ograničenja provedenog istraživanja odnosi se na relativno mali uzorak, koji sačinjavaju roditelji iz samo jedne hrvatske županije, pa bi se sljedeća istraživanja mogla provesti na uzorku sastavljenom od roditelja iz svih hrvatskih županija.

Literatura

- Addressi, Anna Rita (2009), »The musical dimension of daily routines with under-four children during diaper change, bedtime and free-play«, *Early Child Development and Care*, 179(6), str. 747–768. <https://dx.doi.org/10.1080/03004430902944122>
- Baneryee, Abhijit V. i Duflo, Esther (2007), »The economic lives of the poor«, *Journal of Economic Perspectives*, 21(1), str. 141–168.
- Berger, Audrey A. i Cooper, Shelly (2003), »Musical play: A case study of preschool children and parents«, *Journal of Research in Music Education*, 51(2), str. 151–165. <https://dx.doi.org/10.2307/3345848>
- Brown, Eleanor D. i Sax, Kacey L. (2013), »Arts enrichment and preschool emotions for low-income children at risk«, *Early Childhood Research Quarterly*, 28(2), str. 337–346. <https://dx.doi.org/10.1016/j.ecresq.2012.08.002>
- Custodero, Lori A. (2005), »Observable indicators of flow experience: A developmental perspective on musical engagement in young children from infancy to school age«, *Music Education Research*, 7(2), str. 185–209. <https://dx.doi.org/10.1080/14613800500169431>
- Custodero, Lori A. (2006), »Singing practices in 10 families with young children«, *Journal of Research in Music Education*, 54(1), str. 37–56. <https://dx.doi.org/10.1177/002242940605400104>
- Custodero, Lori A.; Britto, Pia Rebello i Brooks-Gunn, Jeanne (2003), »Musical lives: A collective portrait of American parents and their young children«, *Journal of Applied Developmental Psychology*, 24(5), str. 553–572. <https://dx.doi.org/10.1016/j.appdev.2003.08.005>
- De Vries, Peter (2009), »Music at home with the under fives: What is happening?«, *Early Child Development and Care*, 179(4), str. 395–405. <https://dx.doi.org/10.1080/03004430802691914>
- Degé, Franziska i Schwarzer, Gudrun (2011), »The effect of a music program on phonological awareness in preschoolers«, *Frontiers in Psychology*, 2(124), str. 124. <https://dx.doi.org/10.3389/fpsyg.2011.00124>
- DeLoache, Judy S. i Gottlieb, Alma (2000), *A world of babies: Imagined childcare guides for seven societies*, Cambridge: Cambridge University Press.
- François, Clément; Chobert, Julie; Besson, Mireille i Schön, Daniele (2011), »Music training for the development of speech segmentation«, *Cerebral Cortex*, 23(9), str. 2038–2043. <https://dx.doi.org/10.1093/cercor/bhs180>
- Geoghegan, Noel i Mitchelmore, Michael (1996), »Possible effects of early childhood music on mathematical achievement«, *Australian Research in Early Childhood*, 1, str. 57–64.
- Gerry, David; Unrau, Andrea i Trainor, Laurel J. (2012), »Active music classes in infancy enhance musical, communicative and social development«, *Developmental Science*, 15(3), str. 398–407. <https://dx.doi.org/10.1111/j.1467-7687.2012.01142.x>

- Gordon, Edwin E. (2003), *A music learning theory for newborn and young children*, Chicago, IL: GIA Publications.
- Ilari, Beatriz (2005), »On musical parenting of young children: Musical beliefs and behaviors of mothers and infants«, *Early Child Development and Care*, 175(7–8), str. 647–660. <https://dx.doi.org/10.1080/0300443042000302573>
- Ilari, Beatriz (2009), »Songs of belonging: Musical interactions in early life«, u: Kerchner, Jody L. i Abril, Carlos R. (ur.), *Musical experience in our lives: Things we learn and meanings we make*, Lanham, MD: Rowman & Littlefield.
- Keller, Heidi (2007), *Cultures of infancy*, Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Lareau, Annette (2002), »Invisible inequality: Social class and childrearing in black families and white families«, *American Sociological Review*, 67(5), str. 747–776. <https://dx.doi.org/10.2307/3088916>
- McPherson, Gary E. (2009), »The role of parents in children's musical development«, *Psychology of Music*, 37(1), str. 91–110. <https://dx.doi.org/10.1177/0305735607086049>
- Särkämö, Teppo (2018), »Cognitive, emotional, and neural benefits of musical leisure activities in aging and neurological rehabilitation: A critical review«, *Annals of Physical and Rehabilitation Medicine*, 61 (6), str. 414–418. <https://dx.doi.org/10.1016/j.rehab.2017.03.006>
- Wills, Adrienne M. (2011), *Relationships among musical home environment, parental involvement, demographic characteristics, and early childhood music participation*. Retrieved from The University of Miami Scholarly Repository Open Access Theses (243).
- Young, Susan (2016), »Early childhood music education research: An overview«, *Research Studies in Music Education*, 38(1), str. 9–21. <https://dx.doi.org/10.1177/1321103X16640106>

PARENTS' ATTITUDES TOWARDS THE IMPORTANCE OF A MUSICALLY STIMULATING ENVIRONMENT FOR THE HOLISTIC DEVELOPMENT OF TODDLERS

Snježana Dobrota, Paula Škoko, Žana Kalenić

Musical activities play an extremely important role in the holistic development of children. The aim of this study is therefore to investigate parents' views on the importance of a musically stimulating environment for the holistic development of toddlers with regard to gender, vocational training, additional music lessons, knowledge of notation and children's participation in a music kindergarten program. The research was conducted through a survey of a sample of 193 participants, parents of toddlers from Split-Dalmatia County. A questionnaire

consisting of two parts was created for the purpose of the research: Questionnaire on general data and parents' attitudes towards the importance of a musically stimulating environment for the holistic development of toddlers.

The results of the study confirmed that gender and vocational training were not significant predictors of parental attitudes towards the importance of a musically stimulating environment for the holistic development of toddlers. Additional musical education by parents and knowledge of musical notation are significant predictors of some of the attitudes towards performing musical activities at home and attitudes towards music in general. The results of the study confirm that parents whose children attend the musical kindergarten program have a more positive attitude towards the importance of a musically stimulating environment for the holistic development of toddlers compared to parents whose children do not participate in such activities. The results show the importance of the quality of the organization of music kindergarten programs and greater involvement of children in such programs.

Keywords: *musical activities; music kindergarten; early and preschool education; attitudes*